

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Doc. JUDr. Ing. V. L.L.**, proti žalovanému **P.P.**, IČO: X., zastúpenému D., s.r.o. so sídlom v B., o **ochranu osobnosti**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp.zn. 15 C 427/2004, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 29. marca 2011 sp.zn. 5 Co 248/2009, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 29. marca 2011 sp.zn. 5 Co 248/2009 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 21. apríla 2009 č.k. 15 C 427/2004-2221 uložil žalovanému povinnosť bezplatne uverejniť v denníku S. v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku na totožnej strane a totožným písmom ako bol uverejnený článok „I.L.I.“ ospravedlnenie v tomto znení: Spoločnosť P.P. oznamuje, že dňa X. bol v denníku S. uverejnený článok názvu „I.L.I.“, ktorého autorkou S. D. M., obsahujúci nepravdivé údaje o Doc. JUDr. Ing. V. L., CSc. a iné nepravdivé údaje. Nepravdivý S. údaj, že „Profesorka matematiky a fyziky L. K.K.S. povedala: „Jeho otec bol častým hosťom v riaditeľni. To, že I. bez problémov prechádzal, bola veľká zásluha jeho otca. Pravdou S., že otec Ing. I. L. pán Doc. JUDr. Ing. V. L., CSc. počas synovho štúdia na strednej škole žiadne študijné a iné problémy za syna neriešil a pani RNDr. L. K. opísaný výrok nepovedala a pána Ing. I. L. nikdy neučila. Nepravdivé S. údaje, že „...v čase L. šafárenia na ministerstve sa zmenili verejné súťaže na priame predaje a týmto spôsobom bol odsúhlasený aj predaj podniku S., kde bol jedným zo spoločníkov V. L., ale aj manželka V. M., či V. V.“ Pravdou S., že podnik S. bol privatizovaný víťazom verejnej súťaže spoločnosťou S. Doc. JUDr. Ing. V. L., CSc. nikdy nebol spoločníkom žiadnej

spoločnosti spolu s manželkami V. M. a V. V. a spoločníckami spoločnosti S. nikdy neboli. Za uverejnenie nepravdivých a občiansku česť poškodzujúcich údajov sa vydavateľ denníka S. spoločnosť P. pánovi Doc. JUDr. Ing. V. L., CSc. ospravedlňuje. Návrh v časti zabezpečiť v denníku S. uverejnenie : Pravdou S., že k privatizácii podniku S. došlo v čase, kedy Ing. I. L. na ministerstve nepôsobil,menované sa ani privatizácie podniku S. nezúčastnili a v časti nemajetkovej ujmy v peniazoch zamietol. Žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania.

Z vykonaného dokazovania súd dospel k názoru, že časti článku, ktoré S. predmetom konania, boli objektívne spôsobilé zasiahnuť do osobnostných práv žalobcu, boli tendenčné a nepravdivé i napriek titulu článku a s ním spojených fotografií. Meno I. L. bolo v čase uverejnenia článku všeobecne známe z pozície politickej a v rovnakom rozsahu bolo známe i meno žalobcu z pozície podnikateľa, ako i spätosť týchto dvoch osôb vo vzťahu otca a syna. Podľa názoru súdu s odkazom na vykonané dokazovanie, najmä svedeckej výpovede RNDr. L. K. a svedka Ing. I. L., časť článku, ktorá bola predmetom konania, a to „Profesorka matematiky a fyziky L. K.S. povedala: „Jeho otec bol častým hosťom v riaditeľni. To, že I. bez problémov prechádzal, bola veľká zásluha jeho otca „bolo možné hodnotiť ako absolútne nepravdivú. Zo svedeckej výpovede RNDr. L. K. mal súd jednoznačne preukázané, že Ing. I. L. neučila, poznala ho ako bezproblémového žiaka, s autorkou článku nikdy nehovorila a informácie podané p. F. vôbec nepovedala tak, ako bolo uvedené v predmetnom článku. Zo svedeckej výpovede Ing. I. L. mal súd preukázané, že v škole nemal žiadne problémy a pre principiálnu povahu žalobcu, i keď by to bolo potrebné, tak by to neurobil. Súd mal preukázané svedeckou výpoveďou autorky článku, že vychádzala z informácií, ktoré nepreverila, preto túto časť článku súd vyhodnotil aj ako nedbanlivé prevzatie poznatkov a ich rozširovanie. Časť článku: „v čase L. šafárenia na ministerstve sa zmenili verejné súťaže na priame predaje a týmto spôsobom bol odsúhlasený aj predaj podniku S., kde bol jedným zo spoločníkov V. L., ale aj manželka V. M., či V. V.“ obsahovala viacero čiastkových informácií, ktoré boli zahrnuté do obsahu vety, preto súd túto časť článku skúmal ako celok s istou pointou zameranou na osobu žalobcu. Z listu Ministerstva hospodárstva SR z 15. apríla 2008 mal súd preukázanú ako pravdivú skutočnosť, že Ing. I. L. pôsobil na Úrade vlády SR v čase od 30. júna 1992 do 18. marca 1994 a súčasne od 23. júna 1993 do 15. marca 1994 bol poverený riadením Ministerstva pre správu a privatizáciu národného majetku SR v čase, kedy došlo k podpisu

zmluvy o predaji podniku S. š.p. dňa 13. júla 1993. Súd prvého stupňa zdôraznil skutočnosť, že prevod majetku štátu na iné osoby S. proces dlhodobý a podpísanie zmluvy S. úkon konečný. Hoci k podpísaniu zmluvy o predaji podniku došlo dňa 13. júla 1993, t.j. v čase, kedy Ing. I. L. bol poverený riadením Ministerstva pre správu a privatizáciu národného majetku SR, avšak príprava prevodu majetku štátu podniku S. š.p. bola začatá v čase, kedy Ing. I. L. ešte nebol poverený riadením Ministerstva pre správu a privatizáciu národného majetku SR. Rozhodnutie Ministerstva pre správu a privatizáciu národného majetku SR o schválení privatizačného projektu bolo dňa 20. apríla 1993, teda v čase, kedy Ing. I. L. ešte nebol poverený riadením Ministerstva pre správu a privatizáciu národného majetku SR a rovnako i verejná súťaž na predaj podniku S. š.p., ktorá bola vyhlásená dňom 1. júna 1993, teda v čase, kedy Ing. I. L. ešte nebol poverený riadením Ministerstva pre správu a privatizáciu národného majetku SR. Pravdou S., že spoločnosť S. sa stala víťazom verejnej súťaže v čase, kedy Ing. I. L. bol poverený riadením Ministerstva pre správu a privatizáciu národného majetku SR, avšak stalo sa tak rozhodnutím výkonného výboru Fondu národného majetku dňa 9. júla 1993 a nie Ministerstva pre správu a privatizáciu národného majetku SR. Z týchto preukázaných faktických informácií zo zmluvy o predaji podniku č. X. z 13. júla 1993

s poukazom

na formuláciu tejto časti článku bol súd toho názoru, že informácie v tejto časti článku S. skresľujúce, jednoznačne spôsobilé u čitateľa vyvolať vnútený dojem o nepoctivej privatizácii a vyvolať množstvo nezodpovedaných otázok. Autorka článku v svedeckej výpovedi uviedla, že informácie nepreverovala, čím podľa názoru súdu k svojej práci pristupovala neprofesionálne, lebo jednoznačne nemala prehľad o tom, aký štátny podnik sa privatizoval a kto ho ako víťaz verejnej súťaže kúpil. Ak by S. autorka článku informácie preverila, dozvedela by sa, že vo verejnej súťaži bol schválený prevod majetku štátu podniku S. š.p., ktorého žalobca nebol nikdy spoločníkom a že víťazom verejnej súťaže, teda kupujúcim bola spoločnosť S., ktorej žalobca bol spoločníkom v čase od 23. novembra 1992 do 24. februára 1997, preto v tejto časti bola informácia absolútne nepravdivá, zmätočná. Rovnako bola absolútne nepravdivá informácia o tom, že spoločníkmi podniku S. boli aj manželka V. M., či V. V., a to preto, že spoločníkmi štátneho podniku zo zákona nemohli S. fyzické osoby a spoločníkmi spoločnosti S. v zmysle výpisu z obchodného registra, menované nikdy neboli. Preto túto časť článku súd vyhodnotil aj ako nedbanlivé prevzatie poznatkov a ich rozširovanie. S poukazom na vykonané dokazovanie súd dospel k názoru, že sloboda prejavu autorky článku hrubo porušila rovnováhu ochrany osobnosti žalobcu. Súd prvého stupňa zamietol tú časť nároku, ktorá sa týkala vyjadrenia o pravde, že ...k privatizácii podniku S.

š.p. došlo v čase, kedy Ing. I. L. na ministerstve nepôsobil..., nakoľko z listu Ministerstva hospodárstva SR z 15. apríla 2008 mal súd preukázané, že Ing. I. L. v čase od 23. júna 1993 do 15. marca 1994 bol poverený riadením Ministerstva pre správu a privatizáciu národného majetku SR a k privatizácii podniku S. š.p. došlo podpisom zmluvy o predaji podniku dňa 13. júla 1993, teda v čase pôsobenia Ing. I. L. na Ministerstve pre správu a privatizáciu národného majetku SR. Súd návrh v časti nemajetkovej ujmy vo výške 16.596,99 € (500.000,-Sk) zamietol s poukazom na titul článku a s ním spojený fotografický materiál, ktorý bol esenciálne zameraný na inú osobu ako žalobcu, čím intenzita zásahu nepravdivých informácií uvedených v texte článku vo vzťahu k osobe žalobcu bola v úzadí, a preto na ochranu osobnostných práv žalobcu sa javilo súdu uverejnenie ospravedlnenia za postačujúce. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods.3 O.s.p.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 29. marca 2011 sp.zn. 5 Co 248/2009 rozsudok súdu, v častiach napadnutých odvolaním žalovaného, potvrdil, žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Konštatoval, že výrok rozsudku Okresného súdu Bratislava I, č.k. 14C 636/2004-97, zo dňa 18. októbra 2006, kde navrhovateľom S. Doc. JUDr. Ing. V. L., CSc. a odporkyňou D. M. – autorka článku uverejneného v denníku S. zo dňa 10. februára 2007, predmet konania S. zhodný ako predmet konania v prejednávanej veci, nadobudol právoplatnosť dňa 16. januára 2007. Predmetným rozhodnutím bola uložená odporkyňa ako autorke článku povinnosť strpieť, aby navrhovateľ v denníku S. na náklady odporkyne uverejnil text ospravedlnenia nadväzujúci na výrok ako v prejednávanej veci. Tento výrok dňom jeho právoplatnosti zaväzuje tak jeho účastníkov konania, ako aj súdy, a teda aj odvolací súd v prejednávanej veci, a preto nemožno nanovo pristupovať k hodnoteniu pravdivosti či nepravdivosti jednotlivých tvrdení v predmetnom článku uverejnených, ako ani celkovo posudzovať schopnosť článku zasiahnuť do osobnostných práv navrhovateľa. Tieto skutočnosti boli už posudzované v rámci konania a rozhodnutia Okresného súdu Bratislava I č.k. 14C 636/2004-97 so záverom, že článkom odporkyne došlo k porušeniu práva na ochranu osobnosti navrhovateľa a k zásahu do jeho súkromného, rodinného a profesionálneho života, zníženiu ľudskej dôstojnosti a mena, a to najmä publikovaním nepravdivých a pravdu skresľujúcich informácií s poukazom, že sa jednalo o mienkotvorný denník s nákladom 97 482 ks pri 29 % remitende denníka S.. Odvolací súd na základe vyššie uvedeného rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil podľa § 219 O.s.p., s poukazom na záväznosť výroku iného právoplatného rozsudku súdu.

Proti rozsudku krajského súdu podal dovolanie žalovaný, ktorý žiadal zmeniť rozsudok odvolacieho súdu a návrh v celosti zamietnuť. Prípustnosť dovolania odôvodnil tým, že súdy nižších stupňov porušili zásady spravodlivého procesu a svojím postupom odňali žalovanému možnosť konať pred súdom, keď porušili základné princípy súdneho konania a svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnili. Súčasne mal za to, že obe rozhodnutia vychádzajú i z nesprávneho právneho posúdenia. Namietal, že odvolací súd vo veci rozhodol odkazom na výrok rozsudku Okresného súdu Bratislava I zo dňa 18. októbra 2006 č.k. 14C 636/2004-97 v právnej veci žalobcu proti žalovanej D. M., ktorý považoval pre rozhodnutie vo veci za záväzný. Dovolateľ, ktorý nebol účastníkom tohto konania, mal o súdnom konaní sp.zn. 14C 636/2004 iba kusé informácie, preto bez zbytočného odkladu po doručení dovolaním napadnutého rozsudku požiadal o nahliadnutie do spisu Okresného súdu Bratislava I sp.zn. 14C 636/2004, avšak v lehote na podanie dovolania mu nebolo umožnené do spisu nahliadnuť. Uviedol, že nie S. zrejmé, akou právnou úvahou odvolací súd dospel k záveru, že výrok S. preňho právne záväzný, a preto bez ďalšieho považoval údaje v článku za nepravdivé a rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Ak by bolo možné aplikovať túto súdom načrtnutú konštrukciu, potom by bolo možné dospieť iba k jedinému záveru, že v danej veci už bolo právoplatne rozhodnuté a právo žalobcu uspokojené a ak by odvolací súd považoval rozhodnutie za záväzné, potom mohol dospieť iba k záveru, že žalobu žalobcu S. potrebné zamietnuť, keďže už v danej veci iný súd záväzne rozhodol. Dovolateľ uviedol, že predpokladá, že výrok obsahuje uloženie povinnosti D. M. poskytnúť žalobcovi morálnu a relutárnu satisfakciu, ale z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu nevyplýva ako tento súd dospel k záveru, že povinnosť D. M. poskytnúť žalobcovi morálnu a relutárnu satisfakciu uloženú vo výroku rozsudku, S. zhodná s povinnosťou uloženou dovolateľovi, keďže neexistuje zhoda účastníkov konania a zároveň aj zhoda predmetu konania. Dovolateľ však nebol účastníkom konania sp.zn 14C 636/2004, nemohol aktívne uplatniť svoju obranu proti neexistencii jeho povinnosti poskytnúť žalobcovi satisfakciu. Súd tak o povinnosti žalovaného poskytnúť žalobcovi satisfakciu rozhodol v podstate bez zváženia tvrdení a dôkazov žalovaného a zároveň nereflektoval tvrdenia a predložené dôkazy žalovaným v predmetnom konaní, potom odňal žalovanému možnosť konať pred súdom, poprel zásadu kontradiktórnosti konania, princíp rovnosti zbraní účastníkov súdneho konania. S prihliadnutím na vyššie uvedené mal dovolateľ za to, že odvolací súd v danej veci nemal zákonné oprávnenie rozhodnúť vo veci odkazom na záväznosť výroku iného rozsudku. Ak tak urobil, odňal mu možnosť konať pred súdom. Poukázal ďalej na to, že rozhodnutie nie S.

presvedčivo odôvodnené, pretože právne závery súdu S. v extrémnom nesúlade s jeho skutkovými zisteniami. Právne závery zo skutkových zistení v žiadnej nožnej interpretácii nevyplývajú. Odôvodnenie rozhodnutia obsahuje len všeobecné súhrnné zistenia bez špecifikácie jednotlivých dôkazov, z ktorých mali S. tieto zistenia vyvodené. Odôvodnenie neobsahuje odpovede na podstatné otázky, ktoré S. základom rozhodnutia vo veci a posúdenia, či S. tu predpoklady na obmedzenie slobody prejavu a v odôvodnení rozsudkov sa súdy nezaoberali argumentmi žalovaného, ktoré boli podstatné pre rozhodnutie vo veci. Naostatok namietal žalovaný aj nesprávne právnej posúdenie veci. Mal za to, že nebol dôvod na obmedzenie slobody prejavu, nakoľko údaje v článku neoprávnené nezasahujú do osobnostných práv žalobcu. Akékoľvek obmedzenie práva slobody prejavu v danom prípade nie S. primerané sledovanému účelu, a vzhľadom na obsah článku žalobca nebol aktívne legitimovaný na podanie žaloby na ochranu osobnosti ako prostriedok ochrany pred tvrdeným neoprávneným zásahom spôsobeným zverejnením predmetného článku.

Žalobca sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

V zmysle § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci S. dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. S. dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. S. dovolanie prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. dovolanie S. prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že S. dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu,

alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

V danom prípade dovolanie smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, dovolací súd vo veci nerozhodoval a proti rozsudku odvolacieho súdu nebolo pripustené dovolanie. Napadnutý rozsudok preto nevykazuje znaky rozsudku, proti ktorému S. dovolanie prípustné.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O.s.p., ale zaoberal sa aj otázkou, či dovolanie nie S. prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, S. postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

Z vymenovaných procesných väd S. v dovolaní výslovne namietaná vada konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., t.j. že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť pred ním konať.

Podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. dovolanie S. prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Pod odňatím možnosti pred súdom konať v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Dovolateľ považoval postup súdu, ktorý o jeho povinnosti poskytnúť žalobcovi satisfakciu, rozhodol odkazom na záväznosť výroku iného rozsudku, v ktorom nebol

účastníkom konania, v podstate bez zváženía jeho tvrdení a dôkazov v predmetnom konaní, za odňatie možnosti konať pred súdom, popretie zásady kontradiktórnosti konania, princípu rovnosti zbraní účastníkov súdneho konania. Poukázal ďalej na to, že rozhodnutie nie S. presvedčivo odôvodnené, pretože právne závery súdu S. v extrémnom nesúlade s jeho skutkovými zisteniami. Právne závery zo skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii nevyplývajú. Odôvodnenie rozhodnutia obsahuje len všeobecné súhrnné zistenia bez špecifikácie jednotlivých dôkazov, z ktorých mali S. tieto zistenia vyvodené. Odôvodnenie neobsahuje odpovede na podstatné otázky, ktoré S. základom rozhodnutia vo veci a posúdenia, či S. tu predpoklady na obmedzenie slobody prejavu a v odôvodnení rozsudku sa súd nezaberal argumentmi žalovaného, ktoré boli podstatné pre rozhodnutie vo veci.

Dovolací súd k obsahu dovolania poukazuje na nasledovné.

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Z ustanovenia čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky vyplýva, že každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov, v jeho prítomnosti, a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Právo na spravodlivý proces S. naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie S. svojvoľné, neudržateľné a nie S. prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa má uskutočňovať v ústavnom a zákonnom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavujú predovšetkým princípy riadneho

a spravodlivého procesu, ako vyplývajú z čl. 46 a nasl. ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jedným z týchto princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru) a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní, S. aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 132 a § 157 ods. 1 O.s.p., m. m. I. ÚS 243/07), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O.s.p.) musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd pritom musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 O.s.p.; obdobne napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, séria A, č. 254-B, s. 49, § 30). Štruktúra práva na odôvodnenie S. rámcovo upravená v §157 ods. 2 O.s.p. Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 ods. 2 O.s.p.). Vo svojej ustálenej judikatúre ústavný súd zdôraznil, že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (IV. ÚS 489/2011). Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového súdu, ako aj odvolacieho súdu a prípadne aj dovolacieho súdu), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/2009).

Za arbitrárny, resp. nie dostatočne zdôvodnený treba považovať rozsudok všeobecného súdu aj vtedy, keď popri jednoznačnom právnom závere dospeje bez akéhokoľvek vysvetlenia, či zdôvodnenia aj k inému právnomu záveru. Rovnako treba kvalifikovať aj situáciu, keď všeobecný súd svoj právny záver nezdôvodní zo všetkých zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzajú do úvahy (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. I. ÚS 154/05 z 28. februára 2006).

Princíp dvojinstančnosti, ktorým sa riadi občiansko-súdne konanie, vyjadruje vzájomnú nadväznosť i prepojenosť odvolacieho konania s konaním uskutočneným pred súdom prvého stupňa. Z uvedeného tiež plynie, že rozhodnutiu vydanému v odvolacom konaní musí predchádzať náležité konanie pred súdom prvého stupňa. S. tomu tak preto, že postup súdu (považujúc ho za konanie orgánu štátu) musí zodpovedať bez akejkoľvek výnimky zákonu – princípu právneho štátu proklamovanému v čl. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky – konať len v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Dodržiavanie povinnosti odôvodniť súdne rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodovania súdov a vylúčiť ľubovôľu. Účelom odvolacieho konania S. náprava skutkových a právnych pochybení súdu prvého stupňa.

Odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak S. vo výroku vecne správne (§ 219 ods. 1 O.s.p.). Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (§ 219 ods. 2 O.s.p.) – tzv. skrátená forma odôvodnenia. Odvolací súd môže podľa tohto ustanovenia postupovať, ak S. splnené dve podmienky: a/ výrok odvolaním napadnutého rozhodnutia S. vecne správny, b/ odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. Pokiaľ odvolací súd dospeje k záveru, že tieto podmienky S. splnené, má aplikácia § 219 ods. 2 O.s.p. oporu v zákone a nemôže S. spojená s procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Treba dodať, že aplikáciou § 219 ods. 2 O.s.p. odvolací súd vyjadruje nielen svoj záver, že napadnuté rozhodnutie a jeho odôvodnenie považuje za vecne správne, ale zároveň (i keď bez výslovného vyjadrenia) aj záver, že námietky vznesené účastníkom konania v odvolaní nie S. dôvodné, právne významné alebo spôsobilé spochybniť správnosť záverov uvedených v odôvodnení rozhodnutia súdu prvého stupňa.

Súd by nemal S. vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení nekoherentný, t.j. jeho rozhodnutie musí S. konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Tomu musí zodpovedať i obsah odôvodnenia rozhodnutia. Účelom odôvodnenia rozhodnutia S. logicky, vnútorne kompaktné a neprotirečivo vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Účelom odôvodnenia rozsudku S. predovšetkým preukázať správnosť rozsudku.

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil podľa § 219 O.s.p. „s poukazom na záväznosť výroku iného právoplatného rozsudku“. V dôvodoch svojho rozhodnutia poukázal na § 159 ods. 2 O.s.p. a § 154 ods. 1 O.s.p., z ktorých však súd prvého stupňa vo svojom rozhodnutí nevychádzal. Pokiaľ odvolací súd dospeje k záveru o správnosti skutkových a právnych záverov súdu prvého stupňa, pre ktoré v zmysle ustanovenia § 219 O.s.p. toto rozhodnutie potvrdí, avšak z iných dôvodov, než ku ktorým dospel súd prvého stupňa, zakladá protichodný stav, keď popri právnom závere o vecnej správnosti preskúmaného rozhodnutia odvolací súd zastáva ďalší (odlišný) názor, čo z logického hľadiska popri sebe nemôže obstať a bez ďalšieho sa tým nabudzuje dojem arbitrárneho rozhodovania. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa vyplýva, že „s poukazom na vykonané dokazovanie dospel k záveru, že sloboda prejavu autorky článku hrubo porušila rovnováhu ochrany osobnosti občana a právne predpisy, ktoré túto ochranu garantujú“. Odvolací súd (na rozdiel od súdu prvého stupňa) iba stručne v odôvodnení konštatoval: „že výrok rozsudku Okresného súdu Bratislava I zo dňa 18. októbra 2006, č.k. 14 C 636/2004-97 (ktorý nadobudol právoplatnosť 16. januára 2007), zaväzuje tak jeho účastníkov, ako aj súdy, a preto nemožno pristupovať nanovo k hodnoteniu pravdivosti jednotlivých tvrdení uverejnených v premetnom článku, ako ani celkovo posudzovať schopnosť článku zasiahnuť do osobnostných práv žalobcu“. Odvolací súd sa pritom nezaoberal ani jednou námietkou, uvedenou žalovaným v odvolaní.

Dovolací súd, vzhľadom na hore uvedené, dospel k záveru, že odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu nenapĺňa obsah uvedeného § 157 ods. 2 O.s.p. (§ 211 ods. 2 O.s.p.), a neodôvodnenosť (arbitrárnosť) rozhodnutia odvolacieho súdu zakladá v danom prípade vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Jej dôsledkom S. vždy (bez ďalšieho) zrušenie rozhodnutia, ktoré ňou trpí.

Ak dovolateľ vyjadril svoj názor o odňatí možnosti pred súdmi konať tiež nesprávnym právnym posúdením veci, dovolací súd poznamenáva, že § 237 písm. f/ O.s.p. odňatie možnosti konať pred súdom výslovne dáva do súvislosti s faktickou činnosťou súdu, a nie s jeho právnym hodnotením veci zaujatým v napadnutom rozhodnutí. Nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov S. v rozhodovaní najvyššieho súdu považované za relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť (iba) procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.); zhodne S. zastávaný názor všetkými senátmi občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, že nesprávne právne

posúdenie vecí súdmi nižších stupňov nezakladá zmatečnosť rozhodnutia a nie S. procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., lebo nesprávnym právnym posúdením vecí súd účastníkovi konania neznemožňuje realizáciu žiadneho jeho procesného oprávnenia a neodníma mu možnosť pred súdom konať (viď R 43/2003, obdobne rozhodnutia tohto súdu sp.zn. 1 Cdo 62/2010, sp.zn. 2 Cdo 97/2010, sp.zn. 3 Cdo 53/2011, sp.zn. 4 Cdo 68/2011, sp.zn. 5 Cdo 44/2011, sp.zn. 6 Cdo 41/2011 a sp.zn. 7 Cdo 26/2010).

Vzhľadom na výskyt procesnej vady konania uvedenej v § 237 O.s.p., ktorá zakladá prípustnosť dovolania žalovaného a zároveň aj jeho opodstatnenosť, dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1, 2 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj otrovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie S. prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 15. októbra 2012

JUDr. Soňa Mesiarkinová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová